

## Επισκόπηση της εξέλιξης της επαγγελματικής εκπαίδευσης των Μαιών-Μαιευτών (1833-1983)

(Εισήγηση στο 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Μαιών-Μαιευτών - 2, 3 και 4 Ιουνίου 2000).

**Ελευθερία Παραδάκη-Μανουρά**, Μαία, Αντιπρόεδρος του Σ.Ε.Μ.Α.

Η θεωρητική και πρακτική συστηματική εκπαίδευση των μαιών στη χώρα μας έγινε νωρίς αντικείμενο ιδιαίτερου κρατικού ενδιαφέροντος και μέριμνας, που εκδηλώθηκε το 1833 με σχετικές ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις, στα πλαίσια της νομοθεσίας για την οργάνωση και άσκηση του μαιευτικού επαγγέλματος. Η εκπαίδευση των μαιών αναβαθμίστηκε σταδιακά από την κ α τ ώ τ ε ρ η στη μέ σ η και από τη μέ σ η στην α ν ώ τ ε ρ η βαθμίδα του όλου συστήματος της επαγγελματικής εκπαίδευσης αρρένων και θηλέων. Τώρα διέπεται από τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 7 του Συντάγματος (1975/1986) και του Νόμου 1404/1983 “δομή και λειτουργία των τεχνολογικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (ΤΕΙ)”, που συμπληρώθηκαν μεταγενέστερα με σχετικά κανονιστικά προεδρικά διατάγματα και κανονιστικές υπουργικές αποφάσεις.

Εδώ επιχειρείται σύντομη επισκόπηση της εξέλιξης της ιδιαίτερης ρύθμισης της επαγγελματικής εκπαίδευσης των μαιών μέχρι που εντάχθηκε αυτή στο γενικό και ενιαίο σύστημα της ανώτερης βαθμίδας της τριτοβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης. Από την επισκόπηση αυτή συνάγονται τα στάδια της εξέλιξης της εκπαίδευσης των μαιών επί 150 χρόνια (1833-1983) με την επισήμανση των βασικών διαφορών και ιδιαιτεροτήτων, που σημειώθηκαν διαδοχικά στον εκπαιδευτικό αυτό τομέα.

I. Η αρμοδιότητα ίδρυσης μαιευτικών και χειρουργικών σχολείων ανατέθηκε στον Υπουργό των Εσωτερικών με διάταγμα της 3ης Απριλίου 1833.

Δύο χρόνια αργότερα στις 18 Μαρτίου 1835 εκδόθηκε άλλο διάταγμα “περί συστάσεως θεωρητικού (και) πρακτικού καταστήματος, περί χειρουργίας, φαρμακοποιίας και μαιευτικής”.<sup>1</sup> Στο “διδασκαλικό κατάστημα” αυτό μπορούσαν να διδαχθούν δωρεάν τη Μαιευτική οι γυναίκες, που την ασκούσαν μέχρι τότε εμπειρικώς και εκείνες, που επιθυμούσαν να την ασκήσουν μελλοντικώς. Με το ίδιο διάταγμα ανατέθηκε η διδασκαλία της Μαιευτικής στο Νικόλαο Κωστή, τότε νομίατρο Αθηνών.

Το 1838 με το διάταγμα “περί συστάσεως σχολής δια τας μαίας”<sup>2</sup> ιδρύθηκε στην Αθήνα αυτοτελής Σχολή Μαιών για δωρεάν θεωρητική και πρακτική διδασκαλία της Μαιευτικής. Η σχολή αυτή ήταν προσαρτημένη στη Μαιευτική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου αλλά υπαγόταν στην εποπτεία του Υπουργείου Εσωτερικών.

1. ΦΕΚ 23/19.5.1835.

2. ΦΕΚ 9/16.3.1838, σελ. 41-42.

Οι μαθήτριες έπρεπε να μην υπερβαίνουν το 35ο έτος της ηλικίας τους και να γνωρίζουν, αν ήταν δυνατόν, “ελεύθερη” ανάγνωση και γραφή. Η μαθήτευση ορίστηκε σε τέσσερις (4) μήνες και κάθε χρόνο θα φοιτούσαν μαθήτριες σε δύο σειρές από την 1 Μαΐου και από την 1 Νοεμβρίου κάθε έτους. Η διεύθυνση της σχολής και η διδασκαλία των μαθημάτων ανατέθηκε στο Ν. Κωστή, που είχε γίνει το 1837 καθηγητής της Μαιευτικής στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου και η πρακτική εξάσκηση των μαθητριών σε “έμπειρον” μαία. Η πρώτη πανεπιστημιακή μαιευτική κλινική είχε μόλις 4 κλίνες νοσηλείας.

II. Το 1856 με το νόμο “περί του Μαιευτικού Σχολείου”<sup>3</sup> και το σχετικό διάταγμα του ίδιου έτους “περί εκτελέσεως του νόμου περί Μαιευτικού Σχολείου”<sup>4</sup> ορίστηκαν τα εξής: Οι μαθήτριες να έχουν ηλικία από 18 έως 40 ετών και να γνωρίζουν ανάγνωση και γραφή. Η διάρκεια της μαθήτευσης για την εκμάθηση του θεωρητικού μέρους της Μαιευτικής και της πρακτικής - κλινικής άσκησης ορίστηκε συνολικώς ένα έτος. Επίσης έγινε πρόβλεψη πρόσληψης ως βοηθών του καθηγητή - διευθυντή του σχολείου, ενός ιατρού και μιας μαίας.

III. Εκτός από την πρόβλεψη της “ομαδικής” εκπαίδευσης μαιών στο Μαιευτικό Σχολείο αναγνωρίστηκε νομοθετικώς<sup>5</sup> και το “ατομικό” σύστημα εκπαίδευσης μαίας, προφανώς με “σύμβαση μαιευτικής μαθητείας” μεταξύ επιστήμονα ιατρού και ενδιαφερόμενης.

Επίσης αναγνωρίστηκε και η σύμβαση μαιευτικής μαθητείας τριετούς διάρκειας μεταξύ “ανεγνωρισμένης” μαίας και ενδιαφερόμενης να διδαχθεί εμπειρικώς τη Μαιευτική.<sup>6</sup> Η σχετική διάταξη ορίζει τα εξής: “Η θέλουσα να λάβη εις το μέλλον άδειαν του Ιατροσυνεδρίου εμπειρική μαία οφείλει να εξασκηθή προηγουμένως εις το έργον της μαιευτικής υπό την οδηγίαν ανεγνωρισμένης μαίας τουλάχιστον επί τριετίαν”.

Το σύστημα της επαγγελματικής κατάρτισης στη “μαιευτική τέχνη” με σύμβαση “μαιευτικής μαθητείας” μεταξύ μαίας και ενδιαφερόμενης διατηρήθηκε πολλά χρόνια ύστερα από τα πρώτα σχετικά νομοθετικά μέτρα του 1833 για την οργάνωση της

3. ΦΕΚ 49/20.9.1856, σελ. 290.

4. ΦΕΚ 49/20.9.1856, σελ. 290-291.

5. Άρθρο 1, εδαφ. β' του Διατάγματος (=Δ) της 14ης Μαΐου 1834 “περί των ήδη μετερχομένων εις την Ελλάδα την ιατρικήν χειρουργίαν, οδοντικήν, κτηνιατρείαν, φαρμακοποιίαν και μαιευτικήν” (ΦΕΚ 23/27.6.1834), όπου: “...τα αποδεικτικά περί των σπουδών των, εκδιδόμενα από τα σχολεία της εις τα οποία έκαμαν αυτάς ή από τους διδασκάλους” και άρθρο 8 του Δ. της 26ης Φεβρ. 1838 (ΦΕΚ 9/61.3.1838) όπου αναφέρεται, ότι από το Ιατροσυνέδριο εξετάζονται (για να λάβουν άδεια ασκήσεως του μαιευτικού επαγγέλματος) κατ' εξαίρεση και γυναίκες που προσκομίζουν αποδεικτικά “ότι εσπούδαξαν την Μαιευτικήν από επιστήμονα ιατρόν αναγνωρισμένον παρά της Κυβερνήσεως”.

6. Άρθρο 8 του Δ. της 9ης Οκτωβρ. 1856 (ΦΕΚ 49/20.9.1856).

ομαδικής μαιευτικής εκπαίδευσης, πιθανόν ως και τη δεκαετία του 1940.<sup>7</sup>

IV. Με νέες νομοθετικές ρυθμίσεις το 1909<sup>8</sup> καθορίστηκαν η μαθήτευση στο Μαιευτικό Σχολείο ένα έτος και η διάρκεια της πρακτικής εξάσκησης στο Μαιευτήριο έξι μήνες. Επίσης ορίστηκε προσόν εισαγωγής στο Μαιευτικό Σχολείο (αναγκαία προεπαγγελματική εκπαίδευση) η αποφοίτηση από το Σχολαρχείο (ή “Ελληνικό Σχολείο”) και ο σχετικός τίτλος της μαιευτικής εκπαίδευσης ονομάστηκε “Απολυτήριο Μαιευτικού Σχολείου”. Το 1912 ορίστηκαν προσόντα εισαγωγής το Απολυτήριο Πλήρους Παρθεναγωγείου, ηλικία 20-35 ετών, αρτιμέλεια, υγεία και χρηστότητα ηθών<sup>9</sup>.

Με νόμο του 1916 η διάρκεια της εκπαίδευσης επιμηκύνθηκε σε δύο χρόνια (δύο τάξεις του Μαιευτικού Σχολείου) και η σχετική πρακτική εξάσκηση σ’ ένα έτος.

Το 1926 με πρωτοβουλία και δαπάνη της αείμνηστης Έλενας Ελευθερίου Βενιζέλου, το γένος Σκυλίτση, ιδρύθηκε στην Αθήνα το Μαιευτήριο “Μαρίκα Ηλιάδη” και το 1932 η προσαρτημένη σ’ αυτό Μαιευτική Σχολή “Βιργινία Σκυλίτση”,<sup>10</sup> που άρχισε να λειτουργεί τον Οκτώβριο του ίδιου έτους.

Η λειτουργία του Μαιευτηρίου “Μαρίκα Ηλιάδη” (ΜΜΗ) και της Μαιευτικής Σχολής του αποτέλεσε μεγάλο σταθμό για την εξέλιξη του συστήματος της επαγγελματικής εκπαίδευσης των μαιών, διότι ορίστηκε πρώτη φορά ως προσόν εισαγωγής στη Σχολή “Βιργινία Σκυλίτση” το απολυτήριο εξατάξιου Γυμνασίου, η διάρκεια της εκπαίδευσης έγινε τριετής και βελτιώθηκε το πρόγραμμα μαθημάτων.<sup>11</sup> Με την ίδρυση της σχολής Μαιών “Βιργινία Σκυλίτση” επιτεύχθηκε, πραγματικά, η “επιστημονική” μόρφωση των μαιών στην Ελλάδα.

V. Η εκπαίδευση στις δύο, πλέον, Μαιευτικές Σχολές της Αθήνας “συντονίστηκε”, με το νόμο 2448/1940,<sup>12</sup> που καθιέρωσε ενιαίο σύστημα μαιευτικής εκπαίδευσης (ενιαίο πρόγραμμα μαθημάτων, ενιαία σύνθεση εξεταστικών επιτροπών κλπ.). Οι δύο

7. Αν και έχουν γίνει έρευνες για την εκπαίδευση των γυναικών κατά το 19ο αιώνα με το σύστημα των συμβάσεων μαθητείας μεταξύ γυναικών, οι ιδιόμορφες συμβάσεις μαιευτικής μαθητείας μεταξύ γυναικών, που έχουν πολλαπλό ενδιαφέρον, δεν έχουν εξετασθεί, από όσα γνωρίζω, μέχρι τώρα.

8. Νόμος ΓΧΚΒ/1909 “περί του προσωπικού του Μαιευτικού Σχολείου Αθηνών” και Δ. 29ης Οκτωβρ. 1909 “περί προσόντων και της διδασκαλίας των αφιεμένων να μετέλθωσιν το επάγγελμα της επιστήμονος ή πρακτικής μαιίας” (ΦΕΚ 256/3.11.1909, σελ. 1048).

9. Διάταγμα 22 Ιουλίου 1912 (ΦΕΚ 1912, σελ. 1351).

10. Νόμος 5474/1932 “περί ιδρύσεως Μαιευτικής Σχολής εν τω εν Αθήναις Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ηλιάδη» ιδρυθέντι υπό της Ελένης Ελευθερίου Βενιζέλου” (ΦΕΚ α 159/16.5.1932). Τροποποιήσεις διατάξεων Ν. 5474/1932 με τον Α.Ν. 1387/1938 (ΦΕΚ α 362/8.10.1938).

11. Διάταγμα 24 Σεπτ. 1932 “περί του διδακτικού προσωπικού του εσωτερικού κανονισμού κλπ. του Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ηλιάδη»” (ΦΕΚ α 350/29.9.1932, αναδημοσίευση 436/20.12.1932).

12. ΦΕΚ α 220/13.7.1940.

αυτές σχολές, δηλαδή οι προσαρτημένες στο Δημόσιο Μαιευτήριο Αθηνών και στο Μαιευτήριο “Μαρίκα Ηλιάδη” παρέμειναν, όμως, τυπικά και ουσιαστικά στη δευτεροβάθμια (μέση) εκπαίδευση, γιατί ο απαιτούμενος προεπαγγελματικός τίτλος γενικής εκπαίδευσης για την εισαγωγή στις σχολές αυτές ήταν το ενδεικτικό της τετάρτης (δ') τάξεως “τουλάχιστον” του εξαταξίου γυμνασίου. Το σύστημα αυτό δεν λειτούργησε, γιατί οι δύο Μαιευτικές Σχολές ανέστειλαν τη λειτουργία τους κατά τη διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής.

Τρίτη Μαιευτική Σχολή ιδρύθηκε το 1942<sup>13</sup> προσαρτημένη στο Δημόσιο Μαιευτήριο Θεσσαλονίκης, που λειτούργησε κανονικά από το 1947.

Και τέταρτη Σχολή λειτούργησε στη Ρόδο το 1946 (ή 1947) για μικρό χρονικό διάστημα, δύο ή τριών ετών.

**VI.** Το ν.δ. 2593/1953 “περί ασκήσεως του μαιευτικού επαγγέλματος και περί εκπαίδευσως των μαιών”<sup>14</sup> σημείωσε σημαντική πρόοδο για τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας (και του συστήματος) της εκπαίδευσης των μαιών.

Σε ιδιαίτερη ενότητα διατάξεων του νόμου αυτού, με τίτλο: “Σχολαί και εκπαιδευσις μαιών” ρυθμίστηκαν τα θέματα της ίδρυσης Σχολών Μαιών, με άμεση σύνδεση της λειτουργίας τους με δημόσιο ή ιδιωτικό κοινωφελές αυτοτελές μαιευτήριο, της οργάνωσης και διοίκησης των σχολών, των μαθημάτων, του πλαισίου του προγράμματος κάθε έτους εκπαίδευσης, της διάρκειας εκπαίδευσης σε τρία χρόνια, των προσόντων εισαγωγής στις σχολές αυτές, μεταξύ των οποίων και απολυτήριο, πλέον, εξαταξίου γυμνασίου, του τρόπου επιλογής των υποψηφίων για εισαγωγή, τον αριθμό των εισακτέων, του τρόπου των πτυχιακών εξετάσεων, της σύνθεσης και συγκρότησης των εξεταστικών επιτροπών για τις πτυχιακές εξετάσεις και της πρόσθετης υποχρέωσης ετήσιας πρακτικής - κλινικής εξάσκησης, που αποτελούσε ουσιαστικά τέταρτο έτος της μαιευτικής εκπαίδευσης. Οι ρυθμίσεις αυτές συμπληρώθηκαν με διατάξεις κανονιστικών διαταγμάτων, που ρύθμιζαν λεπτομερώς θέματα: μαθημάτων, προγραμμάτων κάθε έτους σπουδών, τύπου πτυχίου και όρκου πτυχιούχων. Οι διατάξεις για τα μαθήματα και τα προγράμματα σπουδών τροποποιήθηκαν αργότερα για να προσαρμοσθούν στις εξελίξεις, επιστημονικές, εκπαιδευτικές ή άλλες, που μεσολάβησαν.

Με τις διατάξεις του νομοθετικού διατάγματος 2593/1953 οι Μαιευτικές Σχολές κατατάχθηκαν τυπικά σε ενδιάμεση βαθμίδα εκπαίδευσης μεταξύ της δευτεροβάθμιας (εξαετούς, τότε, γυμνασιακής) και της τριτοβάθμιας (πανεπιστημιακής), χωρίς να γίνει συγκεκριμένη αναφορά στις διατάξεις αυτές. Πάντως ήταν ουσιαστικώς “ανώτερες” σχολές, αν και δεν χαρακτηρίστηκαν τότε έτσι με νομικές διατάξεις. Μεταγενέστερα (1970) αναγνωρίστηκαν και ονομάστηκαν και τυπικώς ως

13. Ν.Δ. 1655/30.6.1942 “περί ιδρύσεως μαιευτικής σχολής εν Θεσσαλονίκη” (ΦΕΚ α 210/19.8.1942) και Δ. 5 Σεπτ. 1947 “περί κυρώσεως του Οργανισμού της παρά του Δημοσίου Μαιευτηρίου Θεσσαλονίκης Σχολής Μαιών” (ΦΕΚ α 211/6.10.1947).

14. ΦΕΚ α 255/18.9.1953.

“Ανώτερες Σχολές”.

Έτσι, ύστερα από διαδοχικές προσαρμογές στις επικρατούσες κάθε φορά διεθνώς επιστημονικές αντιλήψεις για την επαγγελματική κατάρτιση και ειδική εκπαίδευση των μαιών, και σε συνδυασμό με τις εκάστοτε αντικειμενικές συνθήκες και δυνατότητες της χώρας μας, η εκπαίδευση των μαιών κατέλαβε (ορθώς) τη θέση, που της αρμόζει από πλευράς επιπέδου σπουδών, εντός του γενικού συστήματος της Εθνικής μας Παιδείας.

Εν τω μεταξύ, από το 1960, οι δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης των Μαιευτικών Σχολών, που λειτουργούσαν στα Δημόσια Μαιευτήρια και οι δαπάνες τροφοδοσίας των σπουδαστριών των σχολών, που λειτουργούσαν στα Μαιευτήρια ν.π.ιδ.δ., αναγράφονταν σε ιδιαίτερο κεφάλαιο και άρθρο του προϋπολογισμού του Υπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας.

**VII.** Στο σύστημα της εκπαίδευσης των μαιών έγινε νέα σημαντική νομοθετική παρέμβαση με το ν.δ. 652/1970 “περί κέντρων ανώτερης τεχνικής εκπαίδευσεως”<sup>15</sup>. Ιδρύθηκαν πέντε ΚΑΤΕ (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα και Ηράκλειο) που υπάγονταν στην εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας. Τα ΚΑΤΕ αποτέλεσαν εκπαιδευτήρια “ενδιάμεσης βαθμίδας”, μεταξύ Μέσης και Ανώτατης Παιδείας. Σε κάθε ΚΑΤΕ ιδρύθηκαν Ανώτερες Σχολές και Τμήματα. Μόνο στα ΚΑΤΕ Αθηνών και Θεσσαλονίκης ιδρύθηκαν Τμήματα Μαιών. Η φοίτηση στα Τμήματα Μαιών (και στα Τμήματα Αδελφών Νοσοκόμων, Φυσικοθεραπευτών, Κοινωνικών Λειτουργών) ορίστηκε στα τρία χρόνια. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης περιλάμβανε θεωρητική διδασκαλία, ασκήσεις σε εργαστήρια και επιπλέον ένα εξάμηνο ελεγχόμενης από το Τμήμα πρακτικής άσκησης στο μαιευτικό επάγγελμα. Τα τμήματα αυτά άρχισαν να λειτουργούν το 1973.

Το νομικό καθεστώς των “ανεγνωρισμένων” Μαιευτικών Σχολών, που λειτουργούσαν στα τρία μεγάλα αυτοτελή μαιευτήρια της χώρας, δεν άλλαξε με τις διατάξεις του προαναφερόμενου ν.δ. 652/1970, αλλά εξακολούθησαν να λειτουργούν, όπως και προηγουμένως, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών. Με άλλο νομοθέτημα (ν.δ. 781/1970)<sup>16</sup> μετονομάστηκαν τυπικά και οι τρεις αυτές σχολές σε “Ανώτερες Σχολές Μαιών”.

**VIII.** Μετά την ισχύ του νέου Συντάγματος (1975) τροποποιήθηκε η οργάνωση και διοίκηση των ΚΑΤΕ με το νόμο 576/1977<sup>17</sup> και μετονομάστηκαν αυτά σε “Κέντρα Ανώτερης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης” (ΚΑΤΕΕ). Με τις διατάξεις του νόμου αυτού ορίστηκε ότι τα ΚΑΤΕΕ ανήκουν στην “τ ρ ι τ ο β ά θ μ ι α” εκπαίδευση, σύμφωνα με τις σχετικές συνταγματικές διατάξεις. Επίσης ορίστηκε, όπως κάθε ΚΑΤΕΕ να περιλαμβάνει μέχρι επτά (7) Ανώτερες Σχολές και κάθε Σχολή διά-

15. ΦΕΚ α 180/29.8.1970.

16. ΦΕΚ α 291/13.12.1970.

17. ΦΕΚ α 102/13.4.1977.

φορα Τμήματα. Μόνο στα ΚΑΤΕΕ Αθήνας και Θεσσαλονίκης ιδρύθηκαν Τμήματα Μαιευτικής.

Με άλλες διατάξεις του νόμου 576/1977 για τα ΚΑΤΕΕ τροποποιήθηκε μερικώς και το νομοθετικό πλαίσιο των τριών Ανωτέρων Σχολών Μαιών, για τα θέματα που αφορούσαν την οργάνωση και λειτουργία τους, τους παρεχόμενους τίτλους σπουδών, τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων τους κλπ., για να προσαρμοσθούν τα σημεία αυτά, προς τα αντίστοιχα των Τμημάτων Μαιευτικής των ΚΑΤΕΕ.

Από το ακαδημαϊκό έτος 1980-81 η επιλογή για την εισαγωγή σπουδαστριών στις τρεις Ανώτερες Σχολές Μαιών εντάχθηκε στο γενικό σύστημα των "πανελληνίων εξετάσεων", επιτράπηκε η φοίτηση και "εξωτερικών" σπουδαστριών ή αποκλειστικώς μόνο "εξωτερικών" σπουδαστριών και για πρώτη φορά έγινε εισαγωγή και αρρένων στα Τμήματα Μαιευτικής των ΚΑΤΕΕ<sup>18</sup>. Και από το ακαδημαϊκό έτος 1983-84 άρχισαν να σπουδάζουν και άρρενες στις τρεις Ανώτερες Σχολές Μαιών.

**ΙΧ.** Οι τρεις Ανώτερες Σχολές Μαιών και τα δύο Τμήματα Μαιευτικής των ΚΑΤΕΕ καταργήθηκαν με διατάξεις του νόμου 1404/1983 (ΤΕΙ)<sup>19</sup> και έπαυσαν να λειτουργούν οριστικά οι τρεις Ανώτερες Σχολές Μαιών το Μάιο του 1985. Οι τρεις αυτές ΑΣΜ πρόσφεραν πολλά στην επαγγελματική εκπαίδευση (γενικώς) του γυναικείου δυναμικού της χώρας και στην εξυπηρέτηση των αναγκών υγείας του γυναικείου πληθυσμού, με την εκπαίδευση εκατοντάδων μαιών με υψηλής στάθμης επαγγελματική κατάρτιση και ήθος.

Έτσι η εκπαίδευση των μαιών, που είχε ενταχθεί σταδιακά, όπως προαναφέρθηκε, στο γενικό σύστημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, παρέχεται τώρα από τα Τμήματα Μαιευτικής των ΣΕΥΠ - ΤΕΙ, τα οποία (ΤΕΙ) αποτελούν κρατικά ιδρύματα (ν.π.δ.δ.) ανώτερης εκπαίδευσης και διέπονται από τις διατάξεις της "ενιαίας" νομοθεσίας, που διέπει όλες τις σχολές της ανώτερης βαθμίδας της επαγγελματικής εκπαίδευσης, δηλαδή από τις διατάξεις του βασικού νόμου 1404/1983 για τα ΤΕΙ, όπως μεταγενέστερα συμπληρώθηκαν ή τροποποιήθηκαν με διατάξεις άλλων νόμων, κανονιστικών προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων.

Η ιστορία της επαγγελματικής εκπαίδευσης των μαιών στη χώρα μας πρέπει να αποτελέσει θέμα ειδικής (διδακτορικής) διατριβής. Τα πορίσματα της διατριβής αυτής θα είναι χρήσιμα όχι μόνο για την ιστορία της επαγγελματικής εκπαίδευσης, αλλά και γενικότερα για την Ιστορία της Εκπαίδευσης στην Ελλάδα.<sup>20</sup>

Αθήνα, 3 Ιουνίου 2000

18. Π.Δ. 478/1980 "περί επιλογής δια την εισαγωγήν σπουδαστών εις το Α΄ έτος σπουδών των Ανωτάτων και Ανωτέρων Σχολών (ΦΕΚ α 131/30.5.1980).

19. ΦΕΚ α 173/24.11.1983.

20. Στην εισήγηση προστέθηκαν οι παραπομπές (υποσημειώσεις 1-19) από το αρχείο νομοθετημάτων, που τηρεί ο Σύλλογός μας και από το προσωπικό μου αρχείο (διατάγματα για τα προγράμματα σπουδών κλπ.), που τηρούσα ως Διδάσκουσα-Μαία (1977-1982) στην Ανώτερη Σχολή Μαιών "Βιργινία Σκυλίτση".